K. K. STAATSANWALTSCHAFT MARBURG
Eingelangt am 26 AUG. 1915
8 h 10' Am.
mit — Beilagen

34. številka. Maribor, dne 26. avgusta 1915. XLIX. tečaj.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

[illegible] in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. [illegible] — Naročnina se pošilja na Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošlija do odpovedi. — Uđje „Katoliškega tiskovnega [illegible] — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
[illegible] 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ [illegible] in Posiano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do terka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Italija napovedala Turčiji vojsko.

Dne 20. avgusta je Italija napovedala Turčiji vojsko. To je v sedanji svetovni vojski 21. vojna napoved. Iznenadila ni ta vojna napoved nikogar. Ko je Italija nam prelomila zvestobo, in se podala v naročje trosporazuma, je vsakdo vedel, da bo morala prej ali slej Angležem in Francozom pomagati naskakovati Dardanele. Laški vojni poveljnik general Kadorna se je sicer dolgo branil, kajti v vojski proti nam mu postaja dan za dnevom slehern vojak bolj potreben. Toda Anglija je trdneje zadrgnila svoj mošnjiček, skrčila uvoz premoga, obteževala dovoz živeža in tako se je Italija rada ali nerada morala udati.

Na našem italijanskem bojišču ne bo udeležba Italijanov pri dardanelskih bojih za prvi čas ničesar spremenila. Kadorna se bo gotovo branil oddati večje število vojaštva in tako se računi, da se bo za dardanelske boje določilo samo 50.—100.000 mož. To se za sedaj ne bo poznalo na našem bojišču. Italijani bodo naprej butali v našo soško, koroško in tirolsko fronto. Pravimo, za sedaj se ne bo nič poznalo. Zakaj prišel bo čas, ko bi Kadorna tudi teh 50.—100.000 mož krvavo rabil. Toda nam se ni treba za Italijane beliti glave. Nam je prav, da hočejo, čeprav v manjšem številu, še tudi na drugem bojišču krvaveti.

Ko je Italija nam napovedala vojsko, so naši nasprotniki mislili, da spravijo s tem Avstrijo v največjo zadrego in da bo morala Avstrija ali svoje čete na ruskem bojišču tako oslabiti, da nas Rusi z lahkoto premagajo, ali pa se boja z Italijani udeležiti v tako majhnem številu, da bodo Italijani mogli neovirano korakati proti Dunaju. Niti eno niti drugo se ni izpolnilo. Niti v Gorico še niso mogli priti, kamoli na Dunaj. Na Ruskem pa sijajno napredujemo. Tako bo tudi upanje, da bo boj za Dardanele sedaj kmalu odločen, splavalo po vodi. Nedavno je eden voditeljev turške vojne izjavil, da v Carigradu z največjim mirom pričakujejo trenotka, ko bodo tudi Italijani posegli v dardanelske boje. Radi verjamemo.

Trosporazumu vliva italijanska udeležba ob Dardanelah še eno upanje. Kakor so upali, da tudi Rumunija udari proti nam, ko nam je Italija snedla dano besedo, tako upajo sedaj, da bo italijanska vojna napoved ugodno uplivala na Bolgarijo in Grčijo. A trosporazum se je svoječasno motil z Rumunijo in sedaj je zelo verjetno, da se bo motil tudi z Bolgarijo in Grčijo.

Nam nasproti je začela Italija vojsko, da je prelomila zvestobo tridesetletne zaveznice, vojsko s Turčijo pa začenja z lažmi. Da bi prikrila ljudstvu svojo žalostno ulogo ugrabljenega, medveda, ki ga vodi Dalmatinec, v tem slučaju Angležem, na vrvi okoli, utemeljuje svoj nov korak s tem, da je Turčija v Tripolitaniji hujskala turško prebivalstvo proti Italiji in da je slabo ravnala z italijanskimi podaniki v Turčiji. Italija ravna kakor je nekdaj učil pruski kralj Friderik Veliki: „Če hoče kak kralj imeti vojsko, jo pač začne in si nato poišče kakega časnikarja, ki mu napravi razloge za to!“ Po tem receptu so se sedaj v Rimu ravnali.

Zahvala papežu Benediktu XV.

Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg se je v seji nemškega državnega zbora dne 19. avgusta papežu zahvalil s temi besedami: „Posebno hvaležni smo Njegovi Svetosti papežu, ki se je neumorno trudil za izmenjavo vojnih ujetnikov in toliko priporočal ljubezen do bližnjega in ki ima največ zaslug za to, da so se te misli tudi izpeljale, in ki je še pred kratkim z velikodušnim darom pripomogel lajšati gorje našim izhodnim Prusom.“ Te jako priznalne in tople besede nemškega državnega kancelarja, ki je protestantovske vere, beležimo in povdarjamo zato, ker prostozidarski in dobro znani odpadniški krogi ne prenehajo hujskati proti sv. Očetu in trositi laži o njem. Sv. Oče zasluži, to sledi iz besed nemškega državnega kancelarja, zahvalo celega omikanega sveta, kajti on je sprožil plemenito misel, naj bi se ranjeni, bolani in za vojskovanje nezmožni vojni ujetniki vojskujočih se držav izmenjavali in pošiljali domov. On se je tudi neprenehoma trudil, da se je ta misel med vojskujočimi se državami izpeljala in če se sedaj naši bolni in pohabljeni vojni ujetniki vračajo tudi iz Rusije, je to njegova zasluga. Papež Benedikt XV. je započel in izvršil tudi marsikatero drugo delo krščanskega usmiljenja, kolikor je v njegovih močeh ali mu dopuščajo njegova sredstva. A največjo zahvalo pa zasluži zato, ker se neumorno trudi za mir. Nov dokaz svojih teženj za mir je Benedikt XV. dal s tem, da se je pri rimski stolici ustanovilo poslaništvo nepristranske države Nizozemske, ki ima namen podpirati papeževo delo za mir. Dne 20. avgusta je papež v avdijenci sprejel novega nizozemskega poslanika Regouta ter je pri tej priliki izrazil upanje, da bo nizozemsko poslaništvo prav močen činitelj za to, da se zopet napravi mir v Evropi, in da bo Nizozemska krepko podpirala papeževo delovanje za dosego miru. To delovanje ne obstoja samo v tem, da Benedikt XV. ne preneha prositi in rotiti poklicane kroge, naj vendar enkrat odložijo orožje ter ponudijo drug drugemu roko v poravnavo in mir, ampak začel je tudi s potrebnimi predpripravami za pomirjenje in se je že tudi posebno zavzel za izmenjavo mirovnih predlogov med državami. Veliko pomiriteljsko delo papeževo zasluži splošno zahvalo. Naš presvetli cesar je, ko mu je Benedikt XV. čestital k 86. rojstnemu dnevu, v lastnoročnem zahvalnem pismu papežu posebno čestital ter se mu zahvalil za njegovo plemenito in neumorno delo za mir.

Junaštvo 87. pešpolka ob Dnjestru.

(Izvirno poročilo.)

Svoje enoletno bojevanje na severnem bojišču je naš slovenski 87. pešpolk venčal s slavnim činom. Dne 9. avgusta je po nalogu svojega poveljnika — podpolkovnika Hossnerja — predrl izredno utrjeno, z močnim tramovjem zgrajeno rusko obmostje pri Černelicah ob Dnjestru, odkoder je nasprotnik obvladal več ur na daleč vso pred njim ležečo ravan in odkoder sta ga naši dve diviziji dvakrat zaman skušali pregnati. Dne 9. avgusta ob prvem svitu je naša artilerija s kratkim, a silnim streljanjem pripravljala napad, razdrla na 300 korakov sovražne žične ovire in izgnala nasprotnika iz kritij, ki so bila ravno na tem mestu prav posebno gosta in trdna. Po enourni kanonadi, med katero so se naši možje priplazili do sovražne postojanke in razdrli zadnje žične ovire, zaori silen „Hura!“, razlegajoč se daleč v dolino. — Hvala Bogu! Srečno so predrli rusko črto, že so sovražnikom za hrbtom! V par trenutkih, usodepolnih za naš polk, za obe diviziji in za ves zbor, je naloga srečno rešena. Uro pozneje že odvedejo ruske ujetnike, gručo za gručo. Pod pritiskom tega uspeha je moral zmedeni nasprotnik zapustiti vso črto pred Dnjestrom.

Uradno poročilo z dne 10. avgusta pravi o tem uspehu: „Pri Černelicah na južnem bregu Dnjestra so se polastili v fronti štajerski in primorski poiki obmostju podobne postojanke, ki so je znali Rusi dozdaj trdovratno držati. Sovražnik je bežal čez reko, in zapustil v naših rokah 22 častnikov in 2800 mož ujetnikov, 6 strojnih pušk, mnogo vozovja in mnogoštevilnega vojnega gradiva.“

Zborno poveljstvo je v povelju posebej pohvalilo 87. pešpolk kot polk, ki je krasni uspeh „uvedel.“

Divizijsko poveljstvo pravi v povelju z dne 9. avgusta: „Današnji dan je postal slavni dan za našo divizijo. Lepa naloga, ki nam je bila stavljena, je krasno izvršena. Veseli me, da morem svojim vrlim četam reči, da je vsak storil svojo dolžnost v prid celoti. **Glavni delež zmage sodi pešpolku št. 87,** ki je pod odličnim poveljstvom podpolkovnika Hossnerja s **staroznano bravuro** tako pritisnil na sovražnika, da je bil s tem današnji uspeh divizije, da, celega zbora že docela pripravljen. Hvala vsem junakom, ki so tako vrlo pripomogli k slavi svoje čete in k ponosu divizije!“

Naš ljubljeni polkovni poveljnik je dne 11. avgusta izdal naslednje povelje: „Vojaki! Vi ste 9. t. m. predpoldne v naskoku vzeli sovražno postojanko, zajeli na stotine ujetnikov in vojnega gradiva in tako upravičili zaupanje, ki so ga stavili v Vas Vaši predstojniki. Vaš napad se po pravici prišteva najlepšim bojnim činom naše slavne armade in bo na veke krasen in časten v njeni zgodovini. Vojaki 87. polka! **Kot junaki ste se bojevali; ponosni ste lahko, kakor sem jaz ponosen in srečen, da sem Vaš poveljnik!** V imenu Najvišje službe Vam izrekam najpolnejše priznanje in presrčno zahvalo. Pričakujem pohvalnih predlogov od vseh poveljnikov.“

Da ostane spomin na tu padle spodnještajerske junake še dolgo, dolgo ohranjen, je dal g. podpolkovnik njim, kakor tudi kolikor mogoče vsem pri prejšnjih brezuspešnih napadih padlim na pokopališču izkopati vsakemu posebej grob z lesenim križcem, vsem skupaj pa postaviti velik kamenit spomenik, ki ga je izdelal hrvaški umetnik, službujoč pri našem polku.

Krogel deževalo, kakor bi škropil iz škropilnice.

Pionir M. Omladič, doma s Paka nam piše:

Bil je vroč julijski popoldan. Ker smo poprej celo noč naporno med sovražnim ognjem popravljali naša kritja na Doberdobski gorski planoti, smo imeli celi dan počitek. Moštvo naše polstotnije je sedelo v gručah po grmovju, krito pred sovražnimi letalci. Vsakemu je bilo brati na obrazu utrujenosti. In ni čudo! Danes je 25. noč, ki smo jo prebili med sovražnim ognjem v strelskih črtah, da tako po noči zopet popravimo, kar nam po dnevu sovražni topovi uničijo. Naše ljudi je treba občudovati. Že toliko časa v bojni črti, vedno kramp in lopato v roki in puško poleg sebe pripravljeno za strel — in jim je kljub vsemu temu še za šale. Kar je mlajših, si obnavljajo spomine na ljubo domovino in na mlada brezskrbna leta. Vsi pa skrbno in včasih tudi med smehom opazujemo tek sovražnih granat in šrapnelov, ki brenčijo večkrat visoko nad našimi glavami ter daleč za nami udarjajo v kako jamo, kjer ni žive duše. Nekateri se kar ne more odvaditi, da se ne bi pri vsakem količkaj močnem strelu malo skrčil. In zato smeh tovarišev. Vendar pa je videti na vseh obrazih neko napetost. Naenkrat je vse mirno. Kakor pred viharjem. Čudno! Kaj zakriva ta svinčeni molk? Ure minevajo počasi. So trenutki, ko se čuti bližanje napada v živcih. Kar naenkrat — — pok. Sovražna artilerija začne zopet svoje uničevalno delo. Komaj se moremo zakriti pred razletavajočimi se šrapneli in granatami.

Čez kake pol ure se vse zopet pomiri. Ob mraku gremo zopet na delo. Kmalu se sliši levo in desno od nas puškine strele. Malokdo se zmeni za nje.

Polnoč je . . . Na desnem krilu pri G. streljajo. Najprej počasi in boječe, a pozneje že bolj pravilno. Vmes naše salve in ropotanje strojnih pušk. Ozračje se pretresa, tuljenje šrapnelov in „krepiranje“ granat razburja naš mozeg. Pričela se je kanonada, kakoršne niti v Galiciji nismo doživeli. Po mojem mnenju je bruhalo na nas najmanj 200 topov vseh kalibrov in to na razdaljo kakšnega kilometra in pol. Dežvalo je krogel, kot bi škropil iz škropilnice. Kmalu nato nas je naskočil sovražnik v več vrstah. Kar se je nato odigravalo v tej grozni noči, je bil boj na življenje in smrt. Posest te točke je bil za nas življensko vprašanje. To je vedel vsak izmed nas. Komaj si more človek predstavljati to in vendar je tako.

Dve uri je divjal boj z neposredne bližine. Dve uri je trajal boj na nož. Konečno je bila vendar zmaga na naši strani. Vrgli smo ga! Povsod veselje! A marsikateri tovariš-junak je za vedno zatisnil oči. Mrtvaško polje se je jelo polagoma kazati v grozni jasnosti. Vsi padli kažejo bledo veličastno lepoto v obrazu. To so junaki ob Soči in Adriji! Tako je ta noč zopet pomnik za junaške čete ob Soči, priča poguma do smrti za vse narode Avstro-Ogrske, ki ga je pokazala pehota ob jugu. Pripomnim naj, da je bilo oddano ta dan, kakor so zatrjevali častniki, od laške strani po desettisoč strelov.

Pozdrave vsem bralcem in bralkam „Slov. Gospodarja“!